

Del 2: Statusvurdering

Offentlig

(max 2 sider foruten tabellen)

Moskenes er tradisjonelt en fiskeriavhengig kommune. Moskenes har en historie med væreiertradisjon, og arealene i kommunen har stort sett vært i privat eie. Kommunen har kjøpt grunn, men også ervervet grunn gjennom makebytter. Dette har vært viktige investeringer for å kunne gi kommunen gode utviklingsmuligheter.

Moskenes har opplevd stor fraflytting de siste årene, noe som har gått hardt utover kommuneøkonomien, med nedskjæringer og omprioriteringer. Moskenes kommune er på Robeklista, og har trangt økonomisk handlingsrom.

Moskenes er bevisst betydningen av planer, men har dårlig plankapasitet, og iverksettelseskapasitet. Småkommunemidlene vil avhjelpe dette. Moskenes er i oppstartsfasen av småkommuneprosjektet, og vil ansette en person for å koordinere utviklingsarbeidet. De ønsker assistanse til å utforme stillingsannonse.

Moskenes jobber mer tverrfaglig, på tvers av etater, enn tidligere, noe som er nødvendig for å utnytte kapasiteten på kommunehuset. Politikere og administrasjon jobber bedre sammen enn tidligere, men det er fortsatt en del å gå på.

Moskenes har et rikt kulturliv, og det er flere årlige festivaler. Reiselivsnæringa er en sentral næring, og man prøver å utvikle et helårlig tilbud for turister.

Oppsummering av utfordringene

(Forskernes bearbeidelse og systematisering av data)

Moskenes er Robek-kommune. Den trange kommuneøkonomien gjør Moskenes kommune svært sårbar. Det er utfordrende å sette planer ut i livet. Det er gjort mange nedskjæringer og omprioriteringer de siste årene. Før var det 24 ansatte i kommuneadministrasjonen, nå er det 11. Det er klart det blir mer å gjøre på hver ansatt, og at det blir kapasitetsmangel. Det er ikke midler til å lønne flere ansatte i kommunen. Man må ha mer personale for å kunne gjøre alle oppgavene tilfredsstillende. Kommuneadministrasjonen oppfatter seg som sårbar, hvis det er sykmeldinger eller fravær av andre grunner, er det ingen som kan overta arbeidsoppgaver for kortere eller lengre tid. Dette går utover tjenestetilbudet. For eksempel får ikke næringslivet svar på byggesøknader el.l. dersom saksbehandler ikke er til stede.

Det kommer tydelig frem under møtet at det er en opplevelse av politisk maktesløshet, fordi økonomien gir så lite handlingsrom.

Under møtet er det mange referanser til begrepet «framsnakk». I likhet med i mange andre samfunn, er det i Moskenes erfaringer med for mye baksnacking, bakvaskelser og fremheving av det man er misfornøyd med, i stedet for å fremheve det som er bra.

I Moskenes er det en stor grad av arbeidsinnvandring inne fiskeri, turisme og bygg. Det har mange positive sider, men det har sine utfordringer, særlig i form av språk. Det er flere nasjonaliteter, blant annet polakker, litauere, meksikanere, vietnamesere, og thailendere.

Moskenes har hatt ti rådmenn på fem år. Nå skal rådmann Hagen slutte, hans skal begynne å jobbe i Vestvågøykommune, som er nærmere bostedet hans. I tillegg er det utfordrende at det skjer endringer ved hvert kommunevalg hvert fjerde år. Da må man gjøre endringer ved nyvalgene.

	Gode på	Utfordringer	Planer	Skala score
Ledelse	Er bevisst betydningen av godt planarbeid. Har brukt ressurser på å få kontroll over landarealer i kommunen. Fått rutiner på plass, men en del gjenstår. Tenker helhetlig, sektoroverskridende. Fått gode prosesser i budsjettjobbing. Bevisst betydning av innbyggerinvolvering. Flott frivillig sektor, gjør mye for samfunnet. Næringslivet er en medspiller for samfunnsutviklingen.	Kommunens økonomi, Moskenes er på Robeklista. Kommunens kapasitetsproblemer. Etterslep i etater merkes i samfunnslivet, i næringslivet. Medfører tidvis følelsen av politisk maktesløshet. Fraflytting. Mangel på barnehageplasser. Mangel på lærerkrefter. Negative krefter, negative stemmer høres så mye bedre enn de som er positive. Vanskelig med kontinuitet, rådmenn skifter ofte, og man må forholde seg til nye rutiner ved hvert kommunevalg.	Ansette en koordinator for småkommunemidlene. Få på plass arealplaner, grunnlag for videre utviklingsarbeid. Bli mer aktiv ift tilrettelegging for næringslivet, nå spesielt reiselivet.	
Kompetanse	Den kompetansen man har, er god. Har nettopp fått tilført en avdelingsingeniør for å jobbe med arealplan, matrikkel, eiendomsavgift. Interkommunalt samarbeid avhjelper på mange områder.	For få hender, mangler mange folk til mange oppgaver. Sårbar når fagfolk er borte over tid.	Arbeidet med småkommuneprojekt vil bidra til økt kompetanse.	
Økonomi	Gode på	Det meste er	Igjen,	

	budsjetteringsprosess. Frivillig sektor svært viktig for drift av mange tilbud, eks svømmebasseng, kirke, skole	utfordrende når det gjelder økonomi.	småkommunemidlene bidrar til mer kompetanse. Innføring av eiendomsskatt vil forbedre totalsituasjonen for kommunen.	
Tid og energi	Energien virker å være god, mange ideer og pågangsmot.	Tid er mangelvare for utviklingsarbeidet pga. den knappe kapasiteten.		
Kultur	Mye positiv vilje i Moskenes. Frivillig sektor en del av utviklingskulturen. Innsats- og risikovilje blant yngre, for eks. investering i fiskebåter	Det er en del negative krefter som er svært synlige. Det er mer baksnakk og bakvaskelser, og fremsnakk er mangelvare, men det jobbes med det.		
Utviklingskapasitet	--	--	Vil gjerne ha assistanse fra DS og FK for å komme i gang med rekruttering av person til å koordinere utviklingsarbeidet.	

Utviklingsledelse

Våre vurderinger

Moskenes kommunes overordnede ambisjon er å øke innbyggertallet og å legge til rette for næringsutvikling. Moskenes er en kommune som sliter på mange arenaer. Det har vært stor grad av fraflytting og dermed reduserte inntekter, og behov for omprioriteringer og omstillinger.

Det har vært stor utskiftning av toppledelsen i kommunen, med ti rådmenn på fem år. Sittende rådmann skal også slutte. Det har vært en betydelig nedskjæring av personale i kommunen, noe som gir kapasitetsproblemer, og sårbarhet dersom fagpersoner er borte over tid.

Det er store hull i planarbeidet, og det er strategier som er tidligere utarbeidet som man ikke kan finne, fordi de har «forsvunnet» etter omlegging av datasystemer. Det tyder på mangel på rutiner for systematisering og oppbevaring av kunnskap og kompetanse. Kommuneadministrasjonen har brukt mye tid og ressurser på å rydde opp i gamle rutiner, men det er en del som står igjen.

Omleggingene gjør at man er tvunget til å tenke sektoroverskridende og mer helhetlig fremfor innenfor egne etater. Dette gjør at man kan jobbe mer effektivt, og styrker kompetansen på de som er igjen i kommuneadministrasjonen. I budsjettprosesser har man sett at det er en fordel. Allikevel merkes til tider en maktesløshet, og med den dårlige økonomien er handlingsrommet så begrenset av man ikke helt ser hvordan det skal gå med Moskenes sin fremtidige utvikling.

Næringslivet skal ha en rolle i samfunnsutviklingen, og det virker som om næringslivet er på banen. Samtidig opplever næringslivet at kommuneadministrasjonens begrensede kapasitet har en bremsende effekt på næringslivets gjennomføringsevne, for eksempel fører etterslep i teknisk etat til forsinkelser i etablerings- og utbyggingsplaner.

Frivillig sektor gjør en stor del av samfunnsarbeidet, og dugnadsånden i kommunen er god. Det merker vi på møtet også, vi må avslutte innen avsatt tid fordi ordfører skal undervise i matematikk på skolen, og avhjelpe de manglende lærerkreftene.

Moskenes ønsker å tenke fremtidsrettet, og for alternativer i kommunestrukturen. Ved ev. sammenslåing av kommuner gjelder det å ha definert hva Moskenes er god på. Det er også viktig å se hvordan Moskenes kan posisjonere seg ved en ev. næringsutvikling på grunn av oljeutbygging utenfor Lofoten.

Utviklingskompetanse

Våre vurderinger

Det er god kompetanse på kommunehuset, og mye i frivillig sektor, men det er for få hender til å få gjort påkrevde oppgaver, og det er derfor liten anledning til langsiktig planlegging. Moskenes er med i interkommunalt samarbeid, og det avhjelper kompetansebehovet. Samtidig oppleves det interkommunale samarbeidet som dyrt, og man tenker at det kan være bedre å bygge opp egen spisskompetanse på noen felter. Småkommunemidlene vil styrke planarbeidskompetansen, i hele kommunen.

Utviklingsøkonomi

Våre vurderinger

Kommuneøkonomien er dårlig, og det er mange utfordringer. Moskenes er på Robeklista. Det har vært gjort store investeringer de siste årene, og handlingsrommet er meget knapt. Det skal innføres eiendomsavgift i 2014, noe som vil avhjelpe kommuneøkonomien noe. Igjen, her vil småkommunemidlene komme godt med, med en stilling som kan konsentreres om utviklingsarbeidet.

Tid

Våre vurderinger

Tid blir automatisk en knapphet når det er for få folk allerede. Energi og motivasjon er det ikke noe å si på. Frivillig sektor fremheves under hele møtet, det har vært tatt initiativ for å avhjelpe kommunen.

Utviklingskultur

Våre vurderinger

Det kom frem at det er mye positiv energi i Moskenes, man er klar over hva man har av vakker natur, og ressurser i forhold til for eksempel turisme og andre næringer. Og at kommunen må tilby tjenester for at folk skal bli boende, og ønske å bosette seg i Moskenes. Frivillig sektor driver mye av samfunnsutviklingen allerede, og trår til på områder der vanskelige situasjoner kan avhjelpest, og frivillig sektor driver kulturlivet i Moskenes. Det er allikevel negative røster som høres for godt, og det oppleves som om dette motarbeider samfunnsutviklingen.

Utviklingskapasitet

Våre avsluttende vurderinger

Moskenes har så vidt kommet i gang med hvordan de skal bruke småkommunemidlene. De vil utlyse en stilling for en person for å koordinere utviklingsarbeidet. De ønsker innspill og assistanse til utforming av stillingsannonsen, det er viktig å få rett person på plass. Distriktssenteret og FK kan bidra. Moskenes ønsker å vite hva de gjør i andre kommuner.

Del 3: Fakta om kommunen

offentlig

Kommune 1874 Moskenes

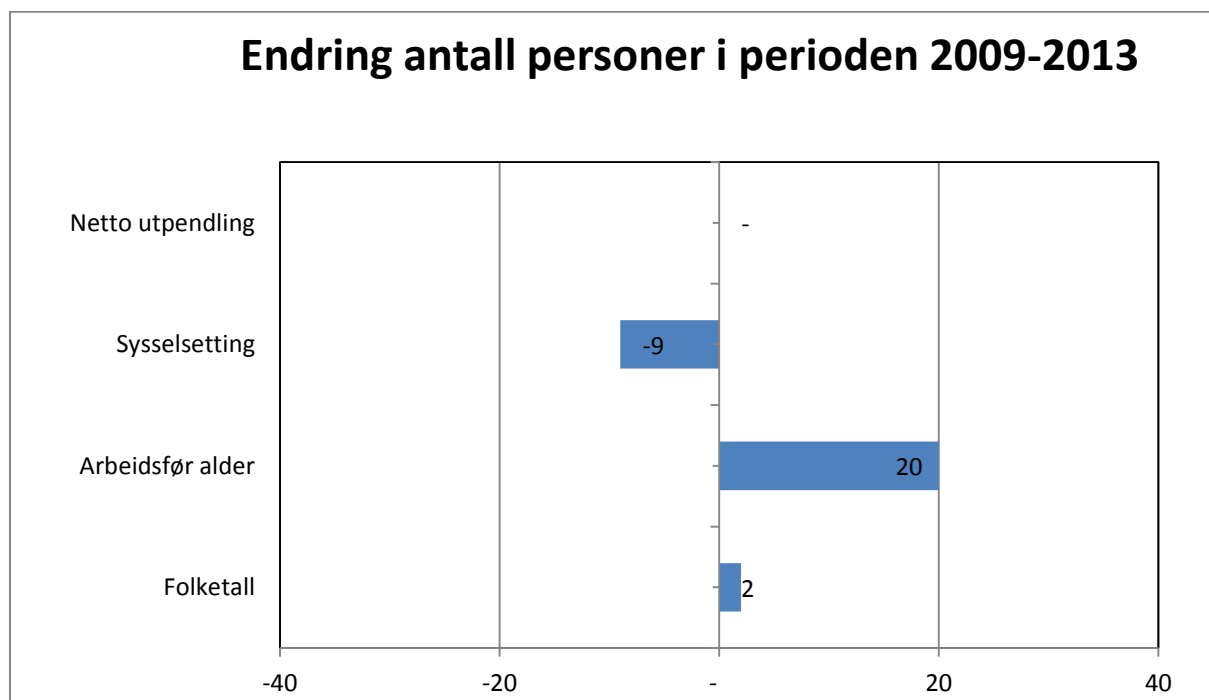
Samfunnsutviklingen sier noe om behovet for og eventuelt resultatene av utviklingskapasiteten i området det er snakk om. Befolkningsutvikling er et enkelt men samtidig kompliserte mål på samfunnsutvikling fordi det skjuler fødselstall, dødsfall og inn- og utflytting av både barn og voksne. Det er ofte bedre å fokusere på endringer i antall personer i produktiv alder, dvs. den delen av befolkningen som deltar i arbeidslivet, får barn, flytter mest osv.

Grunnlagstabell Moskenes: Ulike mål og indikatorer for samfunnsutvikling (Kilde: www.ssb.no)

	2009	2010	2011	2012	2013	Endring 2009- 2013	Endring 2009-2013	Årlig endring 2009- 2013	Årlig endring 2011- 2013
Folketall	1 116	1 130	1 120	1 116	1 118	2	0,2 %	0,0 %	0,0 %
Arbeidsfør alder	796	813	809	811	816	20	2,5 %	0,5 %	0,2 %
Syssetning	498	496	481	481	489	-9	-1,8 %	-0,4 %	0,3 %
Innpendling	39	32	47	47	46	7	17,9 %	3,4 %	-0,4 %
Innpendlingsandel	7,8 %	6,5 %	9,8 %	9,8 %	9,4 %	1,6 %			
Utpendling	97	88	107	119	104	7	7,2 %	1,4 %	-0,6 %
Utpendlingsandel	17,4 %	15,9 %	19,8 %	21,5 %	19,0 %	1,6 %			
Yrkesaktive	556	552	541	553	547	-9	-1,6 %	-0,3 %	0,2 %
Arbeidsledige	17	20	18	18	17	0	0,0 %	0,0 %	-1,1 %
Arbeidsstyrke	573	572	559	571	564	-9	-1,6 %	-0,3 %	0,2 %
Yrkesdeltakelse	72,0 %	70,4 %	69,1 %	70,4 %	69,1 %	-2,9 %			
Syssetning fordelt på hovednæringer									
Landbruk	2	0	0	0	0	-2	-100,0 %	-100,0 %	
Fisk	144	131	121	115	124	-20	-13,9 %	-2,9 %	0,5 %
Industri	67	59	69	75	58	-9	-13,4 %	-2,8 %	-3,4 %
Bygg/anlegg	31	33	39	40	45	14	45,2 %	7,7 %	2,9 %
Privat tjenesteyting	110	127	121	123	124	14	12,7 %	2,4 %	0,5 %
Off. tjenesteyting	144	146	131	128	138	-6	-4,2 %	-0,8 %	1,0 %

- Syssetningstall og pendlingstall pr 4. kvartal året før for personer 15-74 år (arbeidsfør alder).
- Syssetning er lik antall personer med arbeidssted i kommunen.
- Innpendling er antall personer med arbeidssted i kommunen og som bor utenfor kommunen.
- Innpendlingsandel = Innpendling/syssetning.
- Utpendling er antall personer med bosted i kommunen men arbeidssted utenfor kommunen.
- Yrkesaktive er antall personer med bosted i kommunen med arbeidssted i/utenfor kommunen.
- Arbeidsledige er antall helt ledige personer i gjennomsnitt året før 1.1.
- Arbeidsstyrke er yrkesaktive pluss arbeidsledige.
- Utpendlingsandel = Utpendling/Yrkesaktive.
- Yrkesdeltakelse er lik Arbeidsstyrke/Arbeidsfør alder.
- Folketallet øker med om lag 1 % pr år i Norge
- Yrkesdeltakelsen i Norge har sunket fra 73,1 % i 2009 til 70,4 % i 2013.

Nedenfor viser vi en enkel presentasjon av sentrale resultater i grunnlagstabellen på forrige side.

Moskenes: Samfunnsutvikling i perioden 2009-2013.

Netto utpendling er her Utpendling minus Innpendling.

Vi ser at sysselsettingen har gått ned med 9 personer mens netto utpendling er uendret i perioden. Dette gir isolert sett 9 færre personer i arbeidsfør alder.

Samlet for arbeidsfør alder, er det en økning på 20 personer. Det betyr at det er en økning på 29 i antall personer som ikke i deltar i arbeidslivet blant personer i arbeidsfør alder. Yrkesdeltakelsen går med andre ord ned. Det er vanskelig å relatere denne nedgang i yrkesdeltakelse til spesielle aldersgrupper med generelt lav yrkesdeltakelse da både yngre aldersgrupper som 15-24 år og eldre aldersgrupper som 55-74 har gått tilbake i antall personer. Økningen i arbeidsfør alder er spesielt relatert til gruppen mellom 25 og 44 år, hvor det har blitt 40 flere personer i perioden 2009-2013.

Folketallet øker med 2 personer i perioden. Her kan det vises at det har blitt 1 flere eldre over 75 år mens barn under 15 år har blitt redusert med 19 i perioden.